

Mal ve hizmet alım ihalelerinde damga vergisi uygulaması

Kamu İhale Kanunu'na göre doğrudan temin (madde:22/d) yöntemi ile yapılacak mal ve hizmet alımlarında verilen karar üzerinden damga vergisi (binde 4,5 oranında karar pulu) tahsil edilmelidir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

Kamu İhale Kanunu'nun "Uygulanacak İhale Usulleri" başlıklı 18'inci maddesinde; "İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

1. a) Açık ihale usulü.
2. b) Belli istekliler arasında ihale usulü.
3. c) Pazarlık usulü.
4. d) (Mülga: 4964/ 12 md.)"

denilmektedir.

Anılan kanunun uygulanmasında;

Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü.

Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü.

Pazarlık usulü: Bu kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme

yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü.

Doğrudan temin: Bu kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulünü ifade eder.

Anılan kanunun 22 maddesinde (Değişik: 4964/ 15 md.) ise "Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

1. d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar (yirmi sekiz bin sekiz yüz seksen Yeni Türk Lirası), diğer idarelerin beş milyar Türk Lirası'nı (dokuz bin altı yüz yirmi dört Yeni Türk Lirası'nı) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaaşeye ilişkin alımlar.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10'uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir" hükmü yer almaktadır.

Yapılan araştırma sonucunda satın alınacak mal ya da hizmete dair piyasa fiyat araştırma tutanağı düzenlenmekte ve düzenlenen tutanağa istinaden harcama yetkilisince alım kararı verilmektedir. Verilen bu karar ihale mevzuatı hükümlerine göre yapılan bir alıma ve bütçede tanımlanmış ödeneğin kullanılmasına yöneliktir. Dolayısıyla verilen bu satın alma kararının, Damga Vergisi Kanunu açısından vergilendirilebilmesi için söz konusu mal ya da hizmet alımı için oluşturulmuş bir komisyon tarafından verilmiş olması gerekmemektedir.

Merkez" Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'ne göre onay

belgesi; ihale usulüyle yapılacak alımlarda, kamu ihale mevzuatında standart form olarak belirlenen ihale onay belgelerini; doğrudan temin suretiyle veya kamu ihale mevzuatında belirtilen istisnai alımlarda ise alım konusu işin nev'i, niteliği, varsa proje numarası, miktarı, gereken hallerde yaklaşık maliyeti, kullanılabilir ödeneği ve tertibi, alımda uygulanacak usulü, avans ve fiyat farkı verilecekse şartlarını gösteren ve harcama yetkilisinin imzasını taşıyan belgeyi ifade eder.

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ekli (1) Sayılı Tablo-Damga Vergisine Tabi Kağıtlar- II. Kararlar ve mazbatalar bölümünde "2. İhale kanunlarına tabi olan veya olmayan daire ve kurumların yetkili organlarınca verilen her türlü ihale kararlarından" (Binde 4,5) oranında damga vergisi alınması hüküm altına alınmıştır. Burada ki "ihale kararını", sadece Kamu İhale Kanunu'nda sayılan temel ihale usulü (dar anlamda) yerine anılan kanuna dayanan her türlü satın alma kararı (geniş anlamda) şeklinde kabul etmek gerekir. Çünkü, Damga Vergisi Kanunu'nda hüküm altına alınan ifade "her türlü ihale kararı" şeklindedir. "Yetkili organlar" ifadesini ise satın alma sürecinde başta harcama yetkilisi olmak üzere görevli olan herkesi kapsayacak şekilde anlamak gerekir. Dolayısıyla, doğrudan temin (22/d) yöntemi ile yapılacak alımlardan da (Binde 4,5) oranında damga vergisi alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Öte yandan, idarelerin 4734 sayılı kanunun 22'nci maddesi kapsamında yapacakları alımlar nedeniyle belli parayı ihtiva eden bir sözleşmenin düzenlenmesi halinde bu sözleşmenin, damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir. Ancak, söz konusu alımlar nedeniyle belli parayı ihtiva eden bir sözleşmenin düzenlenmemesi halinde ise damga vergisinin aranılmayacağı tabiidir.